

Poziv

za podnošenje predloga projekata

u okviru Programa podrške civilnom društvu za javno zagovaranje

i projekta

**„Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom
razvoj**

**Poziv za podnošenje predloga projekata
u okviru Programa podrške civilnom društvu za javno zagovaranje**

Sadržaj

1. Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje	3
1.1. Uvod	3
1.2. Ciljevi i očekivani rezultati Programa	6
1.3. Tematske oblasti obuhvaćene Programom.....	6
1.4. Rodna ravnopravnost	7
1.5. Struktura, vrste podrške, aktivnosti i sredstva za realizaciju Programa.....	7
1.5.1. Projektna podrška	8
2. Pravila i uslovi za učešće organizacija civilnog društva u Programu	8
2.1. Opšti uslovi za učešće na Programu	9
2.1.1. Nositelj projekta.....	9
2.1.2. Partnerske organizacije	9
2.1.3 Saradnička institucija ili organizacija	10
2.2. Aktivnosti za koje se može tražiti podrška u okviru Programa.....	10
2.3. Dozvoljeni i nedozvoljeni troškovi u okviru projektne podrške	13
2.3.1. Dozvoljeni troškovi	13
2.3.2. Nedozvoljeni troškovi.....	13
2.4. Broj dozvoljenih prijava	14
3. Pravila za podnošenje prijave.....	14
3.1. Kako podneti predlog projekta za učešće na Programu?.....	14
3.2. Uputstvo za elektronsku prijavu za projektnu i programsku podršku	14
3.3. Neophodna dokumentacija za podnošenje prijave za projektnu podršku	14
3.5. Rok za podnošenje predloga projekata	14
3.6. Dodatne informacije.....	15
4. Ocena pristiglih predloga projekata i izbor partnerskih organizacija	16
4.1.1 Kriterijumi za ocenu prijave za Projektnu podršku organizacijama civilnog društva	16
4.1.2. Način ocenjivanja	19
4.2 Obaveštavanje o rezultatima konkursa.....	19
4.3. Standardna pravila i prakse USAID-a	19
5. Okvirni vremenski period za realizaciju Programa.....	19
6. Pravila vidljivosti i pristup informacijama	20
7. Kontakti	20
8. Prilozi.....	21

1. Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje

1.1. Uvod

Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje (u daljem tekstu: Program) izvodi Beogradska otvorena škola (BOŠ) u saradnji sa Beogradskim fondom za političku izuzetnost (BFPE) i Balkanskom istraživačkom mrežom (BIRN) Srbija u okviru projekta „**Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju**“. Projekat se izvodi uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Projekat „**Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju**“ ima za cilj da doprinese jačanju demokratskog društva u Srbiji, utemeljenog na kulturi učešća građana u političkom procesu i doslednoj demokratskoj praksi.

Program podrške organizacijama civilnog društva za javno zagovaranje je jedna od aktivnosti na Projektu. Program podstiče javno zagovaranje, kao metod uticaja građana na pozitivne promene u Srbiji. Kroz Program će biti osnažene organizacije i potvrđena njihova uloga u zastupanju interesa građana.

Ovo je drugi Poziv u okviru Programa. U okviru prvog Poziva je bilo podržano 20 organizacija civilnog društva. U okviru drugog Poziva će biti podržano **10 organizacija civilnog društva, kroz projektnu podršku** i 10 organizacija civilnog društva kroz programsku podršku.

Sve informacije se mogu naći i na internet platformi javnozagovaranje.bos.rs.

Svi pojmovi koji se u Programu i ovom Pozivu koriste u muškom rodu obuhvataju iste pojmove i u ženskom rodu.

1.1.1. Organizacije civilnog društva, pokretači promena, učesnici u demokratskom razvoju i korisnici Programa

Stabilnost demokratskih institucija i vladavina prava su nezamislivi bez aktivnog učešća civilnog društva i građana u kreiranju javnih politika, rešavanju problema, prepoznavanju i ostvarenju potencijala neophodnih za napredak jedne zajednice. Osnaženo civilno društvo je ključna komponenta svakog demokratskog sistema i državne institucije i sve druge zainteresovane strane treba da ga prepoznaju i tretiraju kao takvo.¹ Civilno društvo u Srbiji karakteriše dinamičan rast sa preko 33 000 registrovanih organizacija civilnog društva, 70 međunarodnih udruženja, preko 900 fondacija i zadužbina². Među organizacijama civilnog društva u Srbiji postoji značajan potencijal da se utiče na javne vlasti da na transparentan, odgovoran i inkluzivan način postavljaju prioritete, rešavaju probleme, prepoznaju potencijale i unapređuju kvalitet života u srpskom društvu. Jedan od načina na koji OCD mogu da ostvare ovaj potencijal i utiču na javne vlasti jeste javno zagovaranje. Stoga su organizacije civilnog društva prepoznate kao ključni korisnici ovog Programa, a javno zagovaranje kao delotvoran metod kojim se može ostvariti promena na bolje.

1.1.2. Javno zagovaranje i organizacije civilnog društva

U savremenom demokratskom društvu javne vlasti nisu prepuštene same sebi u donošenju odluka. Različiti akteri utiču, ili pokušavaju da utiču na definisanje prioriteta u kreiranju javnih politika, zatim na odabir odgovarajućeg rešenja za konkretan problem i, na kraju, u osmišljavanju javne politike i njenoj primeni u praksi.

Svoje mesto u građenju javnih politika i donošenju odluka javnih vlasti o pitanjima od javnog interesa imaju i organizacije civilnog društva. Ma koliko međusobno različite bile, organizacije civilnog društva povezuje činjenica da ne pripadaju vlastima, niti im je osnovna svrha postojanja privredna aktivnost i dobit.

Postupak kako se građani mogu uključiti u donošenje odluka, kako se taj veliki demokratski zadatak može uspešno ispuniti i kako se odluke javnih vlasti mogu unaprediti u cilju boljeg ostvarivanja javnog interesa poznat je kao – javno zagovaranje. Kao i u drugim društvenim pitanjima, nema jedinstvene definicije javnog zagovaranja, a različiti akteri naglašavaju jedan ili drugi element. Svako javno zagovaranje sastoji se od dobro planiranih, usmerenih i organizovanih akcija za ostvarivanje pozitivnih društvenih i političkih promena preko uticaja na javnost i vršioce javnih vlasti. Pritom, svako novo iskustvo javnog zagovaranja, vodi nas novom razumevanju tog složenog procesa, u kome se odigrava prava borba za pažnju javnosti, naklonost zainteresovanih strana i poželjnu odluku onih koji u društvu odluke donose, a pre svega javnih vlasti.

Mi javno zagovaranje razumemo kao dobar metod, sled koraka, koji organizovanim građanima, koji nisu na vlasti, treba da omogući da izvrše promenu, utiču na donosioce odluka i pridobiju širu javnost na svoju stranu, tako što će da predstavljaju svoj pogled na određeno društveno pitanje i ubede donosioce odluka da prihvate njihov pristup rešenju problema. Na ovaj način građani stvaraju mreže podrške sa drugim zainteresovanim stranama i ostvaruju svoje pravo da utiču na rad institucija i budu aktivni u kontinuitetu, a ne samo u vreme izbora.

1.1.2.1 Potreba za unapređenjem podsticajnog okruženja i praksi javnog zagovaranja organizacija civilnog društva

Sposobnost OCD-a da učestvuju u procesima donošenja odluka pogoršala se u 2018. godini, četvrtu godinu za redom. U 2018. nije organizovana ni jedna javna rasprava na nacionalnom nivou, jer je Vlada efektivno preuzela zakonodavne funkcije, predlažući 97-98% zakona usvojenih u poslednje tri godine.³ Uzroke za ovakav negativan trend treba tražiti u nedovoljno podsticajnom okruženju za javno zagovaranje koje karakteriše otpor javnih vlasti prema kreiranju javnih politika zasnovanih na dokazima, kao i transparentnosti i odgovornosti u uključivanju organizacija civilnog društva u procesu donošenja odluka. Odnos između javnih vlasti i organizacija civilnog društva još uvek obeležavaju fragmentarna saradnja i selektivan pristup pojedinačnim organizacijama civilnog društva.⁴ Okruženje za učešće organizacija civilnog društva i građana u proces donošenja odluka se pogoršava. Još uvek nije usvojena Nacionalna strategija za uspostavljanje povoljnog okruženja za civilno društvo i njen Akcioni plan. Savet za saradnju sa civilnom društvom nije formiran. Smernice za uključivanje organizacija civilnog društva u proces donošenja propisa se ne primenjuju na zadovoljavajući način, a transparentno finansiranje iz javnih sredstava i dalje predstavlja izazov. Još uvek se očekuju efekti primene Zakona o planskom sistemu i podzakonskih akata koji treba da omoguće njegovu nesmetanu primenu u praksi. Urušavanjem nezavisnih institucija, poput Zaštitnika građana i Poverenika za pristup informacijama od javnog značaja, organizacije civilnog društva gube značajnog partnera u procesu pozitivnog uticaja na prakse u donošenju odluka i rešavanju problema.⁵

Organizacije civilnog društva se, sa druge strane, susreću i sa sopstvenim problemima. Ovde se pre svega misli na nedostatak kapaciteta za strateško osmišljavanje kampanja javnog zagovaranja i ograničen pristup finansijskim resursima. Odsustvo prepoznavanja i primene novih modela javnog zagovaranja, sistematsko uključivanje građana, uključivanje drugih zainteresovanih strana, neiskorišćenost potencijala novih medija i nepostojanje održive saradnje sa „klasičnim“ medijima, takođe, karakterišu postojeće prakse javnog zagovaranja organizacija civilnog društva.

1.1.2.2. Podrška i (ne)razumevanje građana kada su u pitanju aktivnosti javnog zagovaranja organizacija civilnog društva

Javno zagovaranje je u velikom broju organizacija zastupljeno u okviru misije i/ili strateškog plana organizacije⁶. Građani Srbije poimaju organizacije civilnog društva kao aktere koji generalno imaju mali uticaj na proces rešavanja problema, donošenja odluka i kreiranja javnih politika. Skorija istraživanja pokazuju da bi svega 13% građana pokrenulo i/ili uzelo učešće u nekoj inicijativi na dobrobit lokalne zajednice. 36% građana smatra da neko u njihovoj zajednici radi na rešavanju javnih problema. Od tih 36%, samo 21% prepoznaje organizacije civilnog društva kao entitete koji rade na rešavanju javnih problema. Zabeležen je pad u procentu ljudi koji bi zatražili pomoć od organizacija civilnog društva u rešavanju svojih problema (sa 21% u 2016. na 15% u 2017.).⁷ U 2016, Indeks građanskog učešća u Srbiji je bio 20%, prema kome je Srbija svrstana na samo dno liste od 140 država.⁸

Ova istraživanja, takođe, pokazuju da su građani ipak spremni i motivisani da se uključe u inicijative javnog zagovaranja kada su uključeni u definisanje problema koji je u fokusu kampanje, kada razumeju ciljeve javnog zagovaranja i prepoznaju konkretne aktivnosti na postizanju ovih ciljeva. Građani su spremni u ovim situacijama da podrže napore organizacija civilnog društva, da kroz njihov rad artikulišu svoje ideje, predloge i potrebe i, konačno, aktivno se uključe u same kampanje javnog zagovaranja.⁹

U ovom procesu mediji imaju ogromnu ulogu. Organizacije civilnog društva, međutim, imaju poteškoće da obezbede medijsku pokrivenost. Samo velike organizacije civilnog društva imaju pristup nacionalnim medijima koje, u načelu, ne interesuje pokrivanje rada civilnog društva. U međuvremenu, zbog procesa privatizacije i zatvaranja brojnih medija, postoji manje lokalnih medija koje pružaju pokrivenost lokalnim organizacijama. Organizacije civilnog društva kritikuju medijsko izveštavanje o tom sektoru kao površno, dok mediji konstantno upućuju civilnom društvu kritike da su njihovi narativi previše fokusirani na projekte i prosečnim građanima teški za razumevanje. Ova tenzija dodatno otežava saradnju medija i organizacija civilnog društva na kampanjama javnog zagovaranja, što potvrđuje i smanjeno medijsko praćenje zagovaračkih grupa u 2018. i na državnim i na privatnim medijima, i na nacionalnom i lokalnom nivou¹⁰.

Program podrške organizacijama civilnog društva za javno zagovaranje je pokrenut sa ciljem da unapredi prakse javnog zagovaranja u Srbiji i približi građanima aktivnosti javnog zagovaranja organizacija civilnog društva. Program podstiče organizacije civilnog društva na inovativni pristup osmišljavanju i sprovođenju kampanja javnog zagovaranja i izgradnju sopstvenih kapaciteta kroz zagovaranje u praksi.

Program podstiče uključivanje građana u kampanje javnog zagovaranja organizacija civilnog društva i definisanje njihovih uloga u svim fazama – od definisanja problema koji je u fokusu kampanja, preko određivanja realističnih ciljeva javnog zagovaranja, do aktivnog uključivanja u konkretne aktivnosti javnog zagovaranja. Program ohrabruje organizacije civilnog društva na upotrebu društvenih medija i saradnju sa medijima prilikom sprovođenja kampanja javnog zagovaranja.

1.2. Ciljevi i očekivani rezultati Programa

Opšti cilj projekta „Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju“ je da doprinese jačanju demokratskog društva u Srbiji, utemeljenog na kulturi učešća u političkom procesu i doslednoj demokratskoj praksi.

Specifični ciljevi Projekta su:

- Unaprediti prakse javnog zagovaranja u civilnom društvu u Srbiji;
- Povećati učešće građana u aktivnostima organizacija civilnog društva;
- Unaprediti razumevanje zagovaračke uloge organizacija civilnog društva među građanima, medijima i donosiocima odluka.

Navedeni ciljevi Projekta su ujedno i ciljevi Programa podrške civilnom društvu za javno zagovaranje.

Aktivnosti koje će biti realizovane u okviru ovog Programa treba da vode ostvarenju sledećih **rezultata**:

- aktivno uključeni građani u kampanje javnog zagovaranja koje sprovode organizacije civilnog društva;
- ostvaren napredak u javnim politikama, u kojima su organizacije zagovarale promene;
- unapređena znanja i veštine organizacija civilnog društva za primenu novih metoda javnog zagovaranja;
- podignuta svest građana o značaju učešća u procesu donošenja odluka;
- unapređena saradnja između organizacija civilnog društva i medija.

Radi ostvarenja navedenih ciljeva i rezultata, BOŠ, BFPE i BIRN će uspostaviti partnerstva sa organizacijama civilnog društva koje budu odabrane na ovom Pozivu. Očekuje se da podržane organizacije, primenjuju javno zagovaranje kao metod za postizanje pozitivnih promena u društvu, zastupaju interese lokalnih zajednica i u svoj rad aktivno uključuju građane.

Od potencijalnih partnerskih organizacija se očekuje da u predlogu projekta jasno pokažu kako i u kojoj meri će njihovi projekti i inicijative doprineti ostvarenju ciljeva i očekivanih rezultata Programa.

1.3. Tematske oblasti obuhvaćene Programom

Program podržava aktivnosti organizacija civilnog društva koje doprinose razvoju lokalnih zajednica u skladu sa njihovim potrebama i posebnostima, i uključivanju lokalnih zajednica u proces zagovaranja. Program podržava organizacije koje doprinose zaštiti javnog interesa prilikom kreiranja javnih politika primenom metoda javnog zagovaranja.

Program snažno ohrabruje direktno uključivanje građana u definisanje ciljeva i ključnih aktivnosti kampanja javnog zagovaranja.

Pod javnim zagovaranjem, u okviru ovog Programa, podrazumeva se:

- unapređenje javnih politika, unapređenje i usvajanje novih propisa i izmena institucionalnog okvira kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva i dostizanju očekivanih rezultata ovog Programa;
- promena praksi u kreiranju i sprovođenju javnih politika i načinu komunikacije javnih vlasti sa građanima i civilnim društvom.

Tematske oblasti obuhvaćene ovim Programom su:

- **unapređenje i zaštita ljudskih prava;**
- **razvoj lokalne zajednice;**
- **zaštita i unapređenje životne sredine i klimatske promene;**
- **druge oblasti od značaja za društvo, u kojima se ostvaruju ciljevi i očekivani rezultati Programa.**

1.4. Rodna ravnopravnost

Očekuje se da principi rodne ravnopravnosti i nediskriminacije prožimaju ciljeve, očekivane rezultate i aktivnosti svih partnera na Programu.

Pod ovim se podrazumeva:

- uključivanje principa rodne ravnopravnosti u projekte organizacija civilnog društva koje konkurišu za podršku, bez obzira na tematsku oblast u okviru koje se projekat podnosi;
- ravnopravna zastupljenost polova u realizaciji aktivnosti u okviru Programa;
- unapređenje procedura u organizaciji za poštovanje rodne ravnopravnosti;
- promovisanje rodne ravnopravnosti u komunikaciji sa javnostima.

Od kandidata za Program se očekuje spremnost da kroz svoje projekte poštuju vrednosti nediskriminacije i jednakih šansi.

1.5. Struktura, vrste podrške, aktivnosti i sredstva za realizaciju Programa

Program traje tri godine, od 19. novembra 2018. do 18. novembra 2021. godine. Ovaj poziv se odnosi na drugu godinu realizacije Programa.

Poziv se odnosi na aktivnosti u okviru Programa, koje počinju u martu 2020. godine, a završavaju se zaključno sa oktobrom 2020. godine.

Kroz Program biće podržane organizacije civilnog društva koje:

- su svojim aktivnostima utemeljene u lokalnoj zajednici;
- imaju potencijal da doprinesu rešavanju društvenih problema putem javnog zagovaranja na lokalnom, regionalnom i/ili nacionalnom nivou;
- imaju iskustvo i potencijal za pokretanje, umrežavanje i angažovanje građana u cilju postizanja pozitivne društvene promene.

Organizacije podržane kroz ovaj Program postaju partneri BOŠ-u, BFPE-u i BIRN-u u ostvarivanju ciljeva i rezultata Programa.

Program nudi projektnu podršku partnerskim organizacijama.

1.5.1. Projektna podrška

Projektna podrška podrazumeva:

- finansijsku podršku odabranim organizacijama za realizaciju predloženih projekata;
- učešće u programu jačanja kapaciteta za javno zagovaranje;
- ekspertsku i mentorsku podršku u unapređenju zagovaračkih inicijativa i unapređenju komunikacije sa građanima;
- učešće u aktivnostima nacionalne zagovaračke platforme BOŠ-a, BFPE-a i BIRN-a;
- direktan dijalog sa donosiocima odluka.

Organizacije koje se prijavljuju za ovaj vid podrške, mogu predložiti nove projekte ili imati tekuće projekte javnog zagovaranja, za koje su im potrebna dodatna finansijska sredstva i/ili unapređenje znanja i veština za javno zagovaranje.

Ukupan budžet za projektnu podršku, na ovom Pozivu, iznosi **133.000 USD**. Organizacije mogu da konkurišu za finansijsku podršku u:

- minimalnom iznosu od 10.000 USD
- maksimalnom iznosu do 15.000 USD.

Podnosioci će predloge svojih budžeta podnositi u američkim dolarima, dok će se isplata i realizacija finansijske podrške obavljati u dinarima (po kupovnom kursu banke po kojem će biti promenjeni američki dolari, neposredno pre uplate).

Organizacije koje postanu projektni partneri u drugoj godini Programa ne obezbeđuju automatski produžetak podrške u trećoj godini Programa.

Organizacije su u obavezi da svoje projekte realizuju u periodu **od 1. marta do 31. oktobra 2020. godine**.

Kalendar aktivnosti na Programu nalazi se u odeljku 5. Okvirni vremenski period za realizaciju Programa.

Kroz ovaj Poziv planirano je da se finansijski podrži 10 projekata. BOŠ zadržava pravo da ne dodeli sva raspoloživa sredstva u slučaju nedovoljnog broja predloga projekata koji zadovoljavaju kriterijume Poziva.

2. Pravila i uslovi za učešće organizacija civilnog društva u Programu

Ovim Pozivom se definišu pravila i uslovi za učešće u Programu koji se odnose na:

- organizacije civilnog društva koje se mogu prijaviti za projektnu podršku (u svojstvu nosioca projekta ili partnera na projektu);
- aktivnosti koje mogu da budu podržane ovim Programom i
- dozvoljene i nedozvoljene troškove.

2.1. Opšti uslovi za učešće na Programu

2.1.1. Nosilac projekta

Podrška u okviru ovog Programa namenjena je organizacijama civilnog društva koje su registrovane kao udruženja, fondacije ili zadužbine.

Nosilac projekta koji konkuriše za projektnu podršku u okviru ovog Programa može biti organizacija civilnog društva koji ispunjava sledeće **kriterijume**:

- da je registrovana u skladu sa važećim Zakonom o udruženjima¹¹ ili Zakonom o zadužbinama i fondacijama¹²;
- da je prepoznata od građana u lokalnoj zajednici kao partner i da aktivno uključuje građane u svoj rad, i
- da ima razvijene upravljačke strukture i da razvija internu demokratiju u okviru organizacije.

Organizacija koja se prijavljuje kao nosilac projekta u okviru projektne podrške treba da poseduje odgovarajuće kapacitete i odgovorna je za pripremu i izvođenje odabranog projekta i učešće u svim drugim aktivnostima na Programu (pod odgovarajućim kapacitetima podrazumeva se da nosilac projekta poseduje ljudske, administrativne i finansijske resurse za učešće u programskim aktivnostima).

Organizacije odabrane u okviru Poziva treba da promovišu i pridržavaju se načela transparentnosti i odgovornosti u svim fazama sprovođenja aktivnosti u okviru Programa.

Nosilac projekta ne može biti predstavništvo strane organizacije civilnog društva ili međunarodne organizacije.

2.1.2. Partnerske organizacije

Organizacije civilnog društva mogu u partnerstvu podneti predloge projekata za projektnu podršku. Partnerstva nisu obavezna. Partnerstvo čine nosilac projekta i jedna ili više partnerskih organizacija.

Za partnerske organizacije važe **isti kriterijumi** kao i za nosioca projekta (vidi odeljak 2.1.1).

Ukoliko se prijava podnosi u partnerstvu, svi partneri učestvuju u osmišljavanju i sprovođenju predloženog projekta. Od nosioca projekta se očekuje da u prijavi jasno navede ulogu partnera u sprovođenju aktivnosti predviđenih predlogom projekta.

Za organizacije koje se prijavljuju za projektnu podršku važe i sledeći uslovi:

- troškovi koje naprave partneri na projektu u toku sprovođenja projekta se smatraju opravdanim na isti način i pod istim uslovima kao da ih je napravio nosilac projekta;

- ovlašćeno lice organizacije civilnog društva koja je partner na projektu je u obavezi da na memorandumu organizacije potpiše Izjavu o učešću na projektu (AGBD_Aneks 4.2_ Izjava partnera na projektu).

2.1.3 Saradnička institucija ili organizacija

Druge institucije i/ili organizacije mogu biti uključene u izvođenje projekata u statusu saradnika. Saradnik ne može biti fizičko lice, već isključivo pravno lice – institucija ili organizacija. Saradnička institucija ili organizacija ima jasnu i opravdanu ulogu u izvođenju pojedinih aktivnosti. Očekuje se da nosilac prijave navede ulogu saradničke organizacije ili institucije u sprovođenju aktivnosti u kojima učestvuje.

Saradnik **ne mora** da ispunjava kriterijume koji se odnose na nosioca projekta (ni za projektnu ni za programsku podršku), može biti organ javne vlasti (lokalna samouprava, državni organ, nezavisno regulatorno ili kontrolno telo, itd.) ili drugo pravno lice.

U okviru projektne podrške:

- saradnik ne može primati sredstva iz budžeta projekta, sa izuzetkom troškova prevoza, smeštaja i dnevnica pojedinaca (predstavnik saradničke institucije ili organizacije) za učešće u aktivnostima;
- ovlašćeno lice saradničke institucije ili organizacije je obavezno da na memorandumu institucije ili organizacije potpiše Izjavu o učešću na projektu (AGBD_Aneks 4.3_ Izjava saradnika na projektu).

2.2. Aktivnosti za koje se može tražiti podrška u okviru Programa

Kroz Program će biti podržani projekti, inicijative i aktivnosti koje kroz javno zagovaranje doprinose jačanju demokratskog društva u Srbiji, utemeljenog na kulturi učešća u političkom procesu i doslednoj demokratskoj praksi.

Uspešni predlozi projekata, aktivnosti i inicijativa treba da:

- 1) identifikuju probleme u okviru postojećih institucija, sistema, procedura zakona ili normi koje utiču na kvalitet života građana i pokažu na koji način su građani bili uključeni u definisanje problema;
- 2) predlože realističan plan za rešenje problema kroz javno zagovaranje;
- 3) pokažu da poseduju kapacitete da daju merljiv doprinos rešenju problema;
- 4) pokažu da poseduju kapacitete da u proces rešavanja problema aktivno uključe građane;
- 5) podstiču delotvornije informisanje građana o njihovim pravima u vezi sa identifikovanim problemom;
- 6) predstavljaju realističan plan za povezivanje građana, donosilaca odluka, civilnog sektora, privrede i medija u procesu javnog zagovaranja, u cilju kreiranja kulture učešća svih sektora u demokratskom razvoju zajednice;
- 7) predstavljaju plan komunikacije aktivnosti i rezultata široj javnosti;

8) dokažu da predloženi projekat ima potencijal da doprinese održivoj promeni društva.

Sledeće aktivnosti **su prihvatljive**:

- javno zagovaranje za unapređenje javnih politika, usvajanje propisa i izmenu institucionalnog okvira na lokalnom i nacionalnom nivou;
- organizovanje javnih konsultacija od značaja za demokratski i održivi razvoj lokalnih zajednica;
- učešće u javnim raspravama u procesu donošenja odluka na nacionalnom i lokalnom nivou;
- priprema priloga i komentara na dokumenta koja nastaju u procesu donošenja odluka na nacionalnom i lokalnom nivou;
- praćenje realne primene propisa;
- sprovođenje istraživanja, izrada analiza javnih politika i predloga praktičnih politika;
- radionice, debate i drugi javni događaji kojima se doprinosi dostizanju očekivanih rezultata Programa;
- izrada alternativnih izveštaja, analiza i istraživanja javnih politika Republike Srbije;
- izrada dokumenata u saradnji sa lokalnom samoupravom ili institucijama na regionalnom i nacionalnom nivou;

Istraživanja, analize javnih politika i izrada predloga praktičnih politika, kao i produkcija medijskih proizvoda ne mogu biti jedina aktivnost na projektu. Podnosilac predloga projekta treba da prikaže na koji način će, kroz druge aktivnosti, da obezbedi uključivanje građana i drugih zainteresovanih strana u proces unapređenja javnih politika i propisa, ili poboljšanje praksi u kreiranju i sprovođenju javnih politika i načina komunikacije javnih vlasti sa građanima i civilnim društvom.

Lista navedenih aktivnosti nije konačna. Druge aktivnosti kojima se doprinosi ostvarenju očekivanih rezultata i dosezanju ciljeva Programa, a nisu u suprotnosti sa ovim Pozivom smatraju se prihvatljivim aktivnostima.

Sledeće aktivnosti **ne mogu biti finansirane** u okviru ovog Programa:

- sve aktivnosti kojima se ostvaruje profit;
- za organizacije koje dobijaju projektnu podršku nisu dozvoljene aktivnosti za koje je već obezbeđeno finansiranje iz drugih izvora (što će biti proveravano tokom samog sprovođenja odobrenih projekata); ovo pravilo ne važi za organizacije koje dobijaju programsku podršku;
- sprovođenje istraživanja, izrada naučnih radova, analiza i drugih pisanih radova koji nisu u funkciji predloga projekta i ne ostvaruju namenu podrške;

- pojedinačno učešće članova ili zaposlenih u organizaciji na konferencijama, seminarima i radionicama koje nisu u vezi sa ostvarenjem očekivanih rezultata i ciljeva Programa i namenom podrške.
- obuke i druge obrazovne aktivnosti namenjene jačanju kapaciteta organizacija čiji je sadržaj **identičan** sadržaju programskih aktivnosti ovog Programa, **neće biti podržane**.
- inicijative povezane sa podrškom političkim partijama i akterima koji učestvuju na izborima;
- inicijative usmerene na verske zajednice, institucije i propise;
- inicijative koje svojim aktivnostima diskriminišu bilo koju grupu građana/ki;
- pružanje podrške za organizovanje protesta;

2.3. Dozvoljeni i nedozvoljeni troškovi u okviru projektne podrške

2.3.1. Dozvoljeni troškovi

Dozvoljeni troškovi su svi direktni troškovi za sprovođenje projektnih aktivnosti koji su predviđeni predlogom budžeta projekta i odobreni u postupku selekcije.

Troškovi ljudskih resursa (plate, honorari) mogu iznositi najviše do 40% od ukupnog iznosa budžeta.

Dozvoljeni administrativni troškovi, koji se odnose na plaćanje zakupa prostora, mesečne režije i slično, iznose 10% od ukupne vrednosti budžeta. Troškovi iz ove budžetske linije se ne pravdaju, ali se računi moraju čuvati 5 godina od datuma predaje finalnog finansijskog izveštaja BOŠ-u.

Od ukupnog iznosa budžeta potrebno je da najmanje 25% iznosa bude planirano za komunikacione aktivnosti u vezi sa promocijom projekta u okviru planirane zagovaračke kampanje (oglašavanje, produkcija promotivnih online i offline materijala, organizacija promotivnih događaja itd.).

Nosilac projekta može, ukoliko za to postoji potreba, da angažuje spoljne saradnike, druga fizička ili pravna lica, za obavljanje nekog posla koji je predviđen projektom. Očekuje se da nosilac (i partneri na projektu, ukoliko je predviđeno da se projekat izvodi u partnerstvu), najveći deo projekta izvodi/e sami i da već poseduju većinu potrebnih ljudskih resursa.

Na ovom Programu porez na dodatu vrednost (PDV) nije dozvoljen trošak i potrebno je da troškovi budu prikazani bez PDV-a. Korisnici projektne podrške će biti u mogućnosti da se oslobode od plaćanja PDV-a.

Svi ostali troškovi u predlogu budžeta moraju da budu predstavljeni u bruto iznosima (na primer plate, honorari, usluge i drugi troškovi).

2.3.2. Nedozvoljeni troškovi

Sledeći troškovi neće biti dozvoljeni na ovom Programu:

- kamate i drugi dugovi koji su nastali pre početka projekta i u toku trajanja projekta;
- kupovina automobila ili nepokretnosti, finansiranje građevinskih radova na nepokretnostima u vlasništvu nosioca projekta ili nad kojima nosilac projekta ostvaruje pravo zakupa;
- finansiranje ili delimično finansiranje aktivnosti javnih vlasti i korisnika budžeta;
- plate i honorari službenika javne uprave, za aktivnosti koje spadaju u njihov redovan posao;
- finansijska podrška koju bi partneri pružili drugim organizacijama civilnog društva u formi donacije.

2.4. Broj dozvoljenih prijava

U okviru ovog poziva zainteresovane organizacije mogu da podnesu **samo jedan predlog projekta**, bilo u statusu nosioca projekta, bilo u statusu partnerske organizacije na projektu.

3. Pravila za podnošenje prijava

3.1. Kako podneti predlog projekta za učešće na Programu?

Podnošenje predloga projekata za učešće na Programu se vrši isključivo elektronskim putem preko onlajn platforme javnozagovaranje.bos.rs. Predlozi projekata koji budu dostavljeni na drugi način neće biti razmatrani.

3.2. Uputstvo za elektronsku prijavu za projektnu i programsku podršku

Na onlajn platformi javnozagovaranje.bos.rs podnošenje predloga projekata se vrši u tri koraka:

- osnovni podaci o podnosiocu projekta i projektu se unose direktno u onlajn formular;
- u samom onlajn formularu **neophodno je izabrati tematsku oblast** za koju se podnosioc predloga projekta prijavljuje;
- neophodna projektna dokumentacija (videti odeljak 3.3.) se postavlja u formular u dozvoljenom formatu (koji je naveden na platformi).

Stranici za podnošenje prijave za projektnu podršku možete pristupiti [OVDE](#).

Podnosioc predloga će nakon uspešnog podnošenja predloga projekta dobiti, putem elektronske pošte, potvrdu o primljenom predlogu projekta sa osnovnim informacijama o predatim dokumentima.

3.3. Neophodna dokumentacija za podnošenje prijave za projektnu podršku

Za podnošenje prijave potrebno je priložiti dokumentaciju:

- Predlog projekta;
- Matrica logičkog okvira;
- Predlog budžeta;
- Izjava podnosioca projekta;
- Izjava partnera na projektu (ukoliko se projekat sprovodi u konzorcijumu);
- Izjava saradničke institucije ili organizacije na projektu (ukoliko su saradnici uključeni u sprovođenje projekta).

Za prijavu se koriste formulari kojima se može pristupiti [OVDE](#).

3.5. Rok za podnošenje predloga projekata

Rok za podnošenje predloga projekata je **30. januar 2020. godine, do 23 sata i 59 minuta**.

Molimo podnosioc prijave da uzmu u obzir moguće tehničke probleme i svoje predloge projekata ne šalju u poslednjem trenutku.

Podnošenje predloga projekata nakon postavljenog roka neće biti moguće.

3.6. Dodatne informacije

Radi bližeg predstavljanja poziva za podnošenje predloga projekata, biće održana info sesija (informativna radionica) na kojoj će učesnici imati prilike da se bolje upoznaju sa Pozivom. Datum info sesije će biti naknadno objavljen na sledećim internet sajtovima: javnozagovaranje.bos.rs i www.bos.rs.

Zainteresovani mogu da dobiju dodatna pojašnjenja u vezi sa Pozivom i postupkom podnošenja predloga projekata. Pitanja se šalju isključivo elektronskim putem na adresu javnozagovaranje@bos.rs najkasnije **do 24. januara 2020. godine**. BOŠ nije obavezan da pruži dodatna pojašnjenja za pitanja poslata nakon ovog roka.

BOŠ će davati odgovore na pojedinačna pitanja isključivo putem elektronske pošte.

Beogradska otvorena škola ne može da daje mišljenje o ciljevima, očekivanim rezultatima i aktivnostima predloženih projekata, kao i o drugim elementima predloga projekata, a sve u cilju obezbeđivanja ravnopravnog položaja svih podnosilaca predloga projekata.

Za sva pitanja u vezi sa podnošenjem predloga projekata možete se obratiti timu Beogradske otvorene škole koji sprovodi Program, isključivo elektronskim putem na adresu javnozagovaranje@bos.rs.

4. Ocena pristiglih predloga projekata i izbor partnerskih organizacija

4.1.1 Kriterijumi za ocenu prijave za Projektну podršku organizacijama civilnog društva

Dostavljene predloge projekata će ocenjivati Komisija za izbor predloga projekata za projektну podršku (u daljem tekstu: Komisija). Komisija će biti sačinjena od predstavnika BOŠ-a, Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i nezavisnih eksperata iz oblasti razvoja civilnog društva i javnog zagovaranja.

Predlozi za Projektну podršku će biti ocenjeni u skladu sa sledećim kriterijumima:

Kriterijumi za ocenjivanje prijave za Projektну podršku	Maksimalna ocena
Relevantnost predloga projekta u odnosu na ciljeve i očekivane rezultate Programa (odjeljak 1.2. Poziva) - predlog za projektну podršku doprinosi dostizanju očekivanih rezultata i ciljeva Programa - veza između ciljeva i očekivanih rezultata Programa i ciljeva i očekivanih rezultata predloga projekta je jasno opisana	10
Relevantnost predloga u odnosu na probleme koji su prepoznati predlogom projekta i ovim Programom (odjeljak 1.1.1. Poziva) i u odnosu na stvarne potrebe ciljnih grupa - predlog projekta ukazuje da je identifikovani problem od značaja za građane u zajednici - ciljne grupe i krajnji korisnici su jasno odabrani i određeni u skladu sa prepoznatim problemom - javno zagovaranje predstavlja adekvatan metod za rešavanje problema definisanog predlogom projekta	10
Koherentnost predloga plana delovanja: - pristup rešavanju problema kroz javno zagovaranje je jasno objašnjen i predviđene aktivnosti doprinose rešavanju problema - veza između predloženih aktivnosti, očekivanih rezultata i ciljeva predloga je jasna (aktivnosti doprinose ostvarenju rezultata, a rezultati dovode do ostvarenja specifičnih ciljeva) - predloženi projekat javnog zagovaranja ima realne izgleda da dovede do promene koja se predlogom projekta zagovara	10
Izvodljivost plana javnog zagovaranja: - predložene aktivnosti su realistične i izvodljive - podnosilac predloga poseduje potencijal i/ili kapacitete za izvođenje predloženih aktivnosti	5

<ul style="list-style-type: none"> - ciljane grupe i zainteresovane strane važne za proces javnog zagovaranja su dobro prepoznate - predlog projekta predviđa umrežavanje zainteresovanih strana kao deo procesa javnog zagovaranja 	
<p>Stepen učešća građana u procesu javnog zagovaranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlog projekta pokazuje da su u prepoznavanje ključnog problema bili uključeni građani - predlog projekta sadrži plan za aktivno uključivanje građana u proces javnog zagovaranja - predlog projekta sadrži jasan plan komuniciranja ciljeva, rezultata i aktivnosti projekta prema građanima (ciljevi, ciljne grupe, komunikacione aktivnosti i alati za komunikaciju) 	10
<p>Praćenje i ocena postignuća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlog sadrži razvijen plan za praćenje i ocenu uspešnosti u ostvarenju rezultata i ciljeva - predlog ima objektivno proverljive pokazatelje za praćenje uspeha u procesu javnog zagovaranja 	5
<p>Analiza rizika i mere za njihovo prevazilaženje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlog sadrži realnu analizu rizika i ostvarljiv plan za njihovo prevazilaženje 	5
<p>Potencijal za doprinos unapređenju praksi javnog zagovaranja i učešća u donošenju odluka, iskustvo i resursi podnosioca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnosilac projekta ima prethodno iskustvo i postignute rezultate u uključivanju građana u svojim aktivnostima - podnosilac projekta ima prethodno iskustvo i postignute rezultate u primeni javnog zagovaranja - podnosilac poseduje relevantno iskustvo u odabranoj tematskoj oblasti - predlog projekta javnog zagovaranja se realizuje u partnerstvu sa drugim organizacijama civilnog društva - podnosilac ima iskustvo saradnje sa institucijama i organima uprave na lokalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou - podnosilac ima iskustvo učešća u procesima donošenja odluka i kreiranja javnih politika 	10
<p>Utemeljenost i uticaj u lokalnoj zajednici, potencijal za umrežavanje i partnerstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnosilac je prepoznat u lokalnoj zajednici i u stanju je da utiče na promene u zajednici - podnosilac može da mobiliše druge zainteresovane strane u lokalnoj zajednici ili tematskoj oblasti, ima potencijal za umrežavanje i partnerstva - podnosilac svojim aktivnostima obezbeđuje predstavljanje interesa građana i lokalnih zajednica u demokratskom razvoju 	5

<p>Komunikacija na društvenim mreža i saradnja sa medijima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnosilac projekta ima razvijene profile na društvenim mrežama (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube) koje aktivno koristi u komunikaciji sa građanima - podnosilac projekta ima razvijenu saradnju sa medijima 	5
<p>Održivost podnosioca i predloženih rezultata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnosilac poseduje potencijal i/ili kapacitete za dugoročni uticaj na demokratski razvoj kroz javno zagovaranje - rezultati projekta omogućavaju nastavak rada na rešavanju problema koji je u fokusu podnosioca projekta 	5
<p>Rodna ravnopravnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlog sadrži aspekte za ostvarenje principa rodne ravnopravnosti - predlogom se predviđa unapređenje položaja marginalizovanih i ranjivih grupa - podnosilac ima interna dokumenta i prakse za obezbeđivanje rodne ravnopravnosti i poštovanje principa nediskriminacije i jednakih šansi unutar svoje organizacije 	5
<p>Životna sredina i održivi razvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlog doprinosi zaštiti životne sredine, održivom upravljanju prirodnim resursima i održivom razvoju lokalnih zajednica 	5
<p>Budžet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predloženi budžet je realističan, troškovi su realno procenjeni i predviđena sredstva su dovoljna za realizaciju planiranih aktivnosti - predloženi budžet poštuje smernice date u Pozivu - predloženi budžet omogućava najbolji odnos između predviđenih budžetskih sredstava i ostvarenih rezultata projekta 	10
<p>Ukupan maksimalan broj poena</p>	100

4.1.2. Način ocenjivanja

Raspon ocena se kreće od 1 do 5, i ocene se dodeljuju na sledeći način:

0 – uopšte ne zadovoljava kriterijum

1 – zadovoljava u nedovoljnoj meri

2 – delimično zadovoljava

3 – zadovoljava u dovoljnoj meri

4 – zadovoljava u potpunosti

5 – zadovoljava u potpunosti i sadrži dodatnu vrednost.

Kriterijumi koji su od posebnog značaja za ostvarenje ciljeva Programa nose maksimalnu ocenu 10, koja se formira tako što se ocena u rasponu 1-5 množi sa 2.

4.2 Obaveštavanje o rezultatima konkursa

Komisija za ocenu prijava sastavlja rang listu podnetih prijava za projektnu podršku, u skladu sa kriterijumima za ocenu prijava navedenih u odeljku 4.1. ovog Poziva.

Podnosilac prijave će biti obavešten o rezultatima u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana isteka roka za podnošenje prijava. Obaveštenje o rezultatima će biti postavljeno na onlajn platformi javnozagovaranje.bos.rs. Konačan spisak organizacija civilnog društva čije su prijave odobrene za podršku u okviru Programa će biti objavljen na onlajn platformi javnozagovaranje.bos.rs.

4.3. Standardna pravila i prakse USAID-a

Organizacije koje budu postale projektni partneri BOŠ-u kroz Program podrške organizacijama civilnog društva za javno zagovaranje će biti u obavezi da primenjuju standardna pravila i prakse koje primenjuje USAID, što će biti regulisano kroz ugovore koje će BOŠ potpisati sa organizacijama civilnog društva podržanim kroz Program.

5. Okvirni vremenski period za realizaciju Programa

1. Info sesija	januar 2020.	Beograd
2. Krajnji rok za pitanja u vezi sa Pozivom i postupkom podnošenja predloga	24. januar 2020.	15:00 h
3. Krajnji rok za odgovore na pitanja u vezi sa Pozivom i postupkom podnošenja predloga	28. januar 2020.	15:00 h

4. Krajnji rok za podnošenje predloga projekata	30. januar 2020.	23:59 h
5. Objavljivanje liste odobrenih projekata	februar 2020.	/
6. Informisanje podnosilaca prijava o rezultatima	februar 2020.	/
7. Potpisivanje ugovora i kick-off trening	1 – 4. mart 2020.	/
8. Očekivani početak sprovođenja odobrenih projekata	1. mart 2020.	/

*Ovo je okvirni vremenski period, osim za datume navedene u tačkama 2, 3 i 4. Beogradska otvorena škola zadržava pravo da izmeni vremenski okvir u gore predstavljenoj tabeli. U ovom slučaju izmenjena tabela sa vremenskim periodom za realizaciju Programa će biti objavljena na onlajn platformi javnozagovaranje.bos.rs i zvaničnoj internet strani Beogradske otvorene škole www.bos.rs.

6. Pravila vidljivosti i pristup informacijama

Ovaj Poziv je javan i otvoren je za sve učesnike koji zadovoljavaju kriterijume navedene u Pozivu. Svi učesnici koji podnesu prijavu će biti u mogućnosti da ostvare uvid u dokumenta koja nastaju u procesu ocenjivanja njihove prijave. Podneti predlozi projekata, inicijativa i/ili aktivnosti se smatraju autorskim delom i neće biti stavljeni na uvid niti distribuirani drugim licima, osim članovima evaluacione komisije. Od organizacija koje budu podržane se očekuje da jasno naznače da projekat podržava USAID, u okviru projekta Aktivni građani-bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju, koji sprovodi Beogradska otvorena škola (BOŠ) u saradnji sa Beogradskim fondom za političku izuzetnost (BFPE) i Balkanskom istraživačkom mrežom (BIRN Srbija). Sve komunikacione aktivnosti i pisani materijali nastali u toku sprovođenja projekata moraju biti u skladu sa pravilima o obeležavanju i vidljivosti predviđenim za projekte podržane od strane USAID-a.

7. Kontakti

Pitanja, zahtevi za dodatna pojašnjenja i odgovori u vezi sa samim Pozivom i postupkom podnošenja predloga projekata u okviru Programa se mogu slati isključivo elektronskim putem na adresu javnozagovaranje@bos.rs

8. Prilozi

Prilog A: Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje

Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje obuhvata sledeće aktivnosti i elemente koji će biti pruženi partnerima i kroz projektnu i kroz programsku podršku:

1. Program jačanja kapaciteta za javno zagovaranje primenom inovativnih metoda zagovaranja;
2. Učešće u Nacionalnoj zagovaračkoj platformi
3. Pristup ekspertskim resursima kroz Zagovaračku kliniku

1. Program jačanja kapaciteta za javno zagovaranje primenom inovativnih metoda zagovaranja

Program jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva obuhvata uvodnu radionicu i tri treninga:

- 1) **Uvodna radionica** se održava neposredno nakon odobrene podrške. Uvodna radionica omogućava međusobno upoznavanje partnera sa BOŠ-om, BFPE-om i BIRN-om, kao i pružanje dodatnih informacija i pojašnjenja o aktivnostima unutar Programa. Sa partnerima će se proći kroz detaljan plan rada na Programu, razjasniti sve nejasnoće, a naročita pažnja biće posvećena finansijskom upravljanju projektima i komunikaciji projektnih aktivnosti u javnosti. Aktivnosti na uvodnoj radionici su, takođe, osmišljene da obezbede dodatnu podršku za sprovođenje projekata i razmenu informacija o projektima radi moguće saradnje i budućih zajedničkih aktivnosti.
- 2) **Trening za razvoj efektivnih strategija zagovaranja:** Namenjen je razvoju kapaciteta partnera za primenu pravovremenih, strateški orijentisanih zagovaračkih inicijativa, koje u obzir uzimaju zainteresovane strane i njihove potencijalne uticaje, kao i potencijalno pozitivne i negativne aspekte korišćenih alata i taktika. Učesnici će razviti konkretne akcione planove javnog zagovaranja, koji će im omogućiti da sprovedu i prate efekte svojih inicijativa kroz sledeće faze javnog zagovaranja: definicija problema, istraživanje, skiciranje rešenja (nova politika), razvoj plana akcije, konkretne aktivnosti zagovaranja, kao i redovne analize i razgovori.
- 3) **Trening za planiranje inovativnih pristupa javnom zagovaranju:** Partneri će razviti veštine osmišljavanja, razvoja i testiranja različitih inovativnih pristupa javnog zagovaranja koji su usklađeni sa društveno-političkim kontekstom. Kroz ovaj trening razvijaće se kreativnost i raznovrsnost zagovaračkih metoda i alata koje organizacije primenjuju. Učeci kako da identifikuju i odaberu adekvatne taktike koje su prilagodljive, interaktivne i predstavljaju faktor iznenađenja oponentima učesnici će proširiti set alata koje koriste. Trening će se fokusirati na aktivnu eksperimentaciju i evaluaciju pristupa, metoda i alatki neophodnih za prilagođavanje kampanja javnog zagovaranja lokalnim realnostima.
- 4) **Trening za komunikaciju:** Kroz ovaj trening odabrane organizacije će unaprediti veštine u sledećim oblastima: a) komunikacija u elektronskim i onlajn medijima, b) izgradnja komunikacije sa lokalnom zajednicom u cilju sticanja javne podrške i aktivnog uključivanja građana, c) izgradnje partnerstava značajnih za delotvornost zagovaračkih inicijativa.

4. **Učešće u Nacionalnoj zagovaračkoj platformi** daje mogućnost odabranim organizacijama da kroz strukturirani dijalog svoje zagovaračke inicijative komuniciraju relevantnim donosiocima odluka.
5. **Zagovaračka klinika/ekspertska i mentorska podrška:** Beogradska otvorena škola će obezbediti ekspertsku podršku organizacijama civilnog društva u sprovođenju odabranih zagovaračkih inicijativa kroz Zagovaračku kliniku. Podrška obuhvata kontinuiran pristup ekspertskim savetima, u trenutku kada odabrane organizacije za to imaju potrebe i u onim oblastima za koje im je potrebna podrška. Pored toga, za potrebe odabranih organizacija, putem Zagovaračke klinike, BOŠ, BFPE i BIRN će organizovati diskusije i vebinare na relevantne teme za same predložene kampanje javnog zagovaranja, konkretne aktivnosti vezane za komunikaciju, uključivanje građana itd. Odabrane organizacije (i za projektnu i za programsku podršku) moći će direktno da kontaktiraju tim BOŠ-a, BFPE-a i BIRN-a radi mentorske podrške. Komunikacija će biti dvosmerna i odvijati se elektronski, telefonski i kroz direktne sastanke. Zagovaračka klinika će imati definisano radno vreme kada izabrane organizacije mogu da se obrate BOŠ-u radi ekspertske podrške, mentorstva ili zakazivanja sastanaka.

Prilog B: Dokumentacija za podnošenje prijava

Predlog projekta

Aneks 1_Prijavni formular za projektnu podršku

Aneks 2_ Matrica logičkog okvira

Aneks 3_ Budžet

B4: Izjave o učešću na projektu

Aneks 4.1_Izjava nosioca projekta

Aneks 4.2_ Izjava partnera na projektu

Aneks 4.3_ Izjava saradnika na projektu

---

¹ Република Србија, *Извештај за 2018. годину који прати Саопштење Комисије упућено Европском парламенту, Савету, Европском економском и социјалном комитету и Комитету Региона, Саопштење о политици проширења ЕУ за 2018. годину*, Европска комисија стр. 9

² Agencija za privredne registre, www.apr.gov.rs

³ *Indeks održivosti OCD 2018, Srbija*, 21. izdanje, Nacionalna koalicija za decentralizaciju, Niš, decembar 2019. godine, str. 6, dostupno na web adresi: <https://nkd.rs/wp-content/uploads/2019/10/Indeks-odr%C5%BEivosti-OCD-2018.pdf>

⁴ Evropska komisija, *op.cit.* (endnota 1), str.9

⁵ *Civilno društvo i evropske integracije u 2018. godini*, Beogradska otvorena škola, dostupno na web adresi: <http://www.bos.rs/cd/vesti/163/2019/02/01/civilno-drustvo-i-evropske-integracije-srbije-u-2018-godini-.html>

⁶ *Potreba za promenom – analiza kapaciteta organizacija civilnog društva u Srbiji za javno zagovaranje*, Aleksandra Đurović, Vladimir M. Pavlović, Vukašin Višković, Beograd, 2019, str. 15

⁷ *Učešće građana u demokratskim procesima u Srbiji*, Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost, Beograd, 2017.

⁸ *2016 Global Civic Engagement*, GALLUP, str. 5

⁹ *The Role of Community Development And Citizen Engagement Activities in Strengthening Civic Engagement and Government Responsiveness in Serbia Ex-Post Evaluation - Final Report*, USAID Serbia, July 2017

¹⁰ Nacionalna koalicija za decentralizaciju, *op.cit.*, str. 9

¹¹ Zakon o udruženjima (Sl. glasnik RS", br. 51/2009, 99/2011 - dr. zakoni i 44/2018 - dr. zakon)

¹² Zakon o zadužbinama i fondacijama (Sl. glasnik RS", br. 88/2010, 99/2011 - dr. zakon i 44/2018 - dr. zakon)